

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry . huhtikuu 4/1988

HYVÄÄ VAPPUA JA
HYVÄÄ ÄITIENPÄIVÄÄ
KAIKILLE LUKIJOILLE

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry
huhtikuu N:o 4/1988

Lehti ilmestyy 11 kertaa vuodessa
isokirjoituksella ja pistekirjoituksella.
14. vuosikerta

JULKAISIJA

Suomen Kuurosokeat ry
Mäkelänkatu 50
00510 Helsinki

Puhelin: 90-77041 (vaihte)
Tekstipuhelin: 90-7704 355

Pankki: KOP Keski-Töölö, Helsinki
101210-168221

PÄÄTOIMITTAJA

Heli Reinikainen

TOIMITUS, TILAUKSET JA OSOITTEENMUUTOKSET

Suomen Kuurosokeat ry
Mäkelänkatu 50
00510 Helsinki
Puhelin: 90-7704 213

TILAUSHINTA

Kuurosokeille lehti on maksuton.
Muut: 110 mk 12 kk

PAINOPAikka

Vammalan Kirjapaino Oy
38200 Vammala

SISÄLLYS

Puheenjohtajan palsta	3
NAK:n palsta	5
Koti ja kodinkoneet	6
Matkailu	8
Kulttuuri-palsta: Suomen taide ..	10
Lukijan kynästä	11
Kuurosokeiden palvelutalo	13
Satusivu	14
Keväällä	15

LUKIJAN KIRJOITUKSET

Lähetä kirjoituksesi mukana tiedot:

1. koko nimesi (etunimet ja sukunimi)
2. syntymäaika
3. sosiaaliturvatunnus
4. tarkka osoite
5. pankkiyhteys

Postituspäivät:

- 15. 4.
- 16. 5.
- 15. 6.
- 15. 8.
- 15. 9.
- 14. 10.
- 15. 11.
- 15. 12.

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

Pirkko Virtanen

Tervehdys lukijoille

Vuosikokous valitsi minut
jatkamaan puheenjohtajan
tehtävissä.

Olen saanut suuren
ja velvoittavan (vaativan) työn.
Koen luottamuksen erittäin
voimakkaasti.

Yhdistys syntyi primäärikuurojen tarpeiden takia

Kaksi vuotta olen ollut
johtokunnan puheenjohtajana.
Se on opettanut näkemään asioita
monelta kannalta.

Johtokunnan jäsenet ovat
edustaneet hyvin tasapuolisesti
erilaisia kuurosokeita.
Primäärikuurojen (lapsuuden
kuuro) viittomakieli on
vaikuttanut suuresti tehtyihin
päätöksiin.

Haluan korostaa
yhdistyksen perustamisen syytä.

Yhdistys syntyi
primäärikuurojen kuurosokeiden
tarpeiden vuoksi.
Niihin ei mikään muu järjestö
voinut vastata.

Kun viittomakieli on
ensimmäinen kieli,
ei suomi voi olla vahva kieli.
Se ei johtokunnan työskentelyssä
ole ongelma.

Kommunikaatiossa on aina
omat vaikeutensa,
jokaisella jäsenellä erilainen.
Kärsivällisyyttä vaaditaan kaikilta.
Kommunikaatiotapa ei tee
toisesta parempaa tai
viisaampaa.

Pitäkää yhteyttä johtokunnan jäseniin

Vuosikokous valitsi johtokunnan,
jota alan luotsata (johtaa).

jatkuu seuraavalla sivulla

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

Kaksi jäsentä vaihtui. Pohjois-Suomi sai itselleen edustajan. Pidän tärkeänä, että jokaiselta alueelta olisi aktiivinen jäsen johtokunnassa.

Suomi on pieni maa. Silti ongelmat ovat erilaisia sen eri osissa. Toivon, että pidätte hyvää yhteyttä oman alueenne johtokunnan jäseniin, annatte hänelle tehtäviä ja tietoja omista toivomuksistanne.

Kehitys on ollut nopeaa

Vuosikokous toi esille asioita, joita alamme miettiä ja korjata.

Kaikki kehitys ei aina ole hyvää ja myönteistä. On oltava valpas, että huomaa vikaan menevät tapahtumat ajoissa.

Tässä vaiheessa on välttämätöntä pohtia uudestaan ja perusteellisesti yhdistyksen säännöt ja sopivuus.

Yksi tärkeä tavoite on taata kaikille kuurosokeiden ryhmille edustus johtokunnassa.

Toinen tärkeä asia on kommunikaatiokeinojen kehittäminen ja opettaminen.

Kuntoutustoiminnan laadullisen tason nostaminen ja säilyttäminen vaatii paljon. Yhdistyksen toiminnan kaikki osa-alueet on arvioitava uudelleen. Tätä työtä olemme tehneet koko ajan. Tulevaisuuden päätökset pohjautuvat tarkkaan suunnitelmaan ja tutkimukseen.

Jokaisella on vastuu

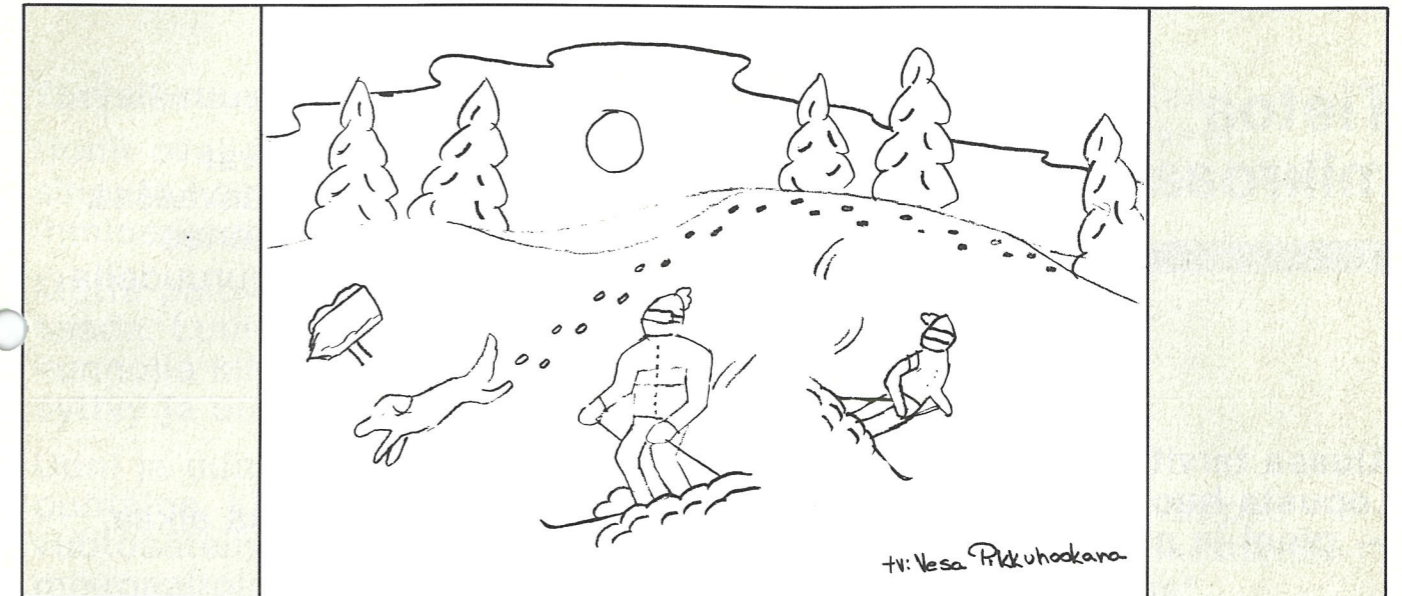
Jokainen yhdistyksen jäsen on vastuussa antamastaan äänestä. Jokainen johtokunnan jäsen on vastuussa saamastaan luottamuksesta. Se velvoittaa pitämään ajatukset ja mielen avoinna kaikkiin esille tuleviin asioihin.

Jokainen vastuuta kantava henkilö tarvitsee myös tukea. Yhteistyö kuurosokeiden ja työntekijöiden välillä on hyvin tärkeää. Työtä riittää jokaiselle. Koskaan emme ole valmiita.

**Ottakaa yhteyttä, tarvitsen Teitä.
Hyvää kevättä!**

NAK:N PALSTA

Toimittanut: Tuula Hartikainen

Kuurosokea Vesa Pikkuhaakana teki iloisen kuvan laskettelu-mäestä.

Vapaa-ajan toiminta

Vapaa-aikaa voi viettää monella tavalla. Se riippuu omasta aktiivisuudesta.

Koululla toimii erilaisia liikunta- ja käsityökerhoja sekä kuurosokeiden oma kerho. Hengellinen piiri kokoontuu viikottain.

Valvottu uinti on saunan yhteydessä.

Koulussa on oma uimahalli. Kellaritiloissa on kuntosali. Sieltä löytyvät hyvät välineet muskeleitten (lihasten) kasvattamiseen.

Leppävaaran kansalaisopisto on ihan lähellä koulua.

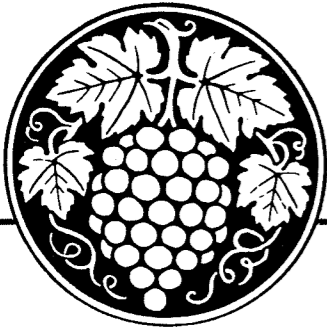
Sen opintopiiriinkin voi osallistua. Leppävaarassa on myös uimahalli. Tapiolassa on keilailuhalli.

Maksuja

Täällä koulussa on täysihoito. Se sisältää ilmaisen opetuksen, oppimateriaalit, ruokailun, asumisen, päivittäiset koulumatkat kauempana asuville ja terveydenhuollon.

Vapaa-aikana koulu ei aina korvaa kotimatkoja. Matkat maksetaan vain, jos perheen varallisuus alittaa tietyn rajan. Opinto-sosiaalisista eduista voi kysellä sosiaalityöntekijältä. Hänellä on oppilashuollossa oma toimisto.

Iloista vappua kaikille!

KOTI JA KODINKONEET

Tietoa mikroaaltouuneista

Alussa tarvitaan keittokirja. Lopusta huolehtii mikroaaltouuni — pieni ja nopea emännän apu.

Mikrossa voi tehdä eturuokia, jälkiruokia ja kastikkeita.

Viime vuonna Suomessa myytiin 150 000 mikroaaltouunia. Kaupoissa on erilaisia malleja yli 80. Se hämmentää ostajaa.

Uunityypit

- Tavallinen mikroaaltouuni kuumentaa ruoan vain mikroaalloilla.
- Yhdistelmäuunissa voi käyttää mikroaalloja, grilliä tai tavallista uunia.
- Ruskistusvahvistus löytyy joistakin malleista. Se antaa kypsälle ruoalle väriä.

Uunien tehot

Mikroaaltojen tehot ovat 500—700 W. Tehon kasvaessa ruoka kypsyy ja kuumenee nopeammin. Uunin suuruudella ei ole merkitystä.

Hyöty

Mikroaaltouuni säästää aikaa, työtä ja energiaa.

Joidenkin ruokien maku säilyy erinomaisesti. Esim. kala ja kasvikset ovat maukkaita. Ne ja hedelmät kypsyvät pian, koska niissä on paljon vettä.

Suolaa tarvitaan vähemmän, rasvaa ei ehkä ollenkaan.

Toisten avusta riippuvainen selviää ruoan lämmityksestä helposti.

Vähän kerrallaan

Suuret annokset vievät aikaa ja energiaa. Pistä uuniin korkeintaan 4 hengen annos kerralla.

Parhaiten uuni sopii 1—2 hengen ruokamäärien käsittelyyn.

Turvallisuus

Uunit ovat turvallisia. Aallot eivät aiheuta kemiallisia muutoksia ihmisen soluissa.

Mutta palovammoja aalloista voi saada. Luukun on oltava kunnolla kiinni, ennenkuin virta syytyy ja uuni kuumenee.

Uuni ja uuniluukku on pidettävä puhtaina. Lika voi aiheuttaa vuotosäteilyä. Se tarkoittaa, että mikroaalloja pääsee uunin ulkopuolelle.

Jos luukku vääntyy, on otettava yhteys liikkeeseen. Ohjeita noudattamalla on mikroaaltouuni turvallinen.

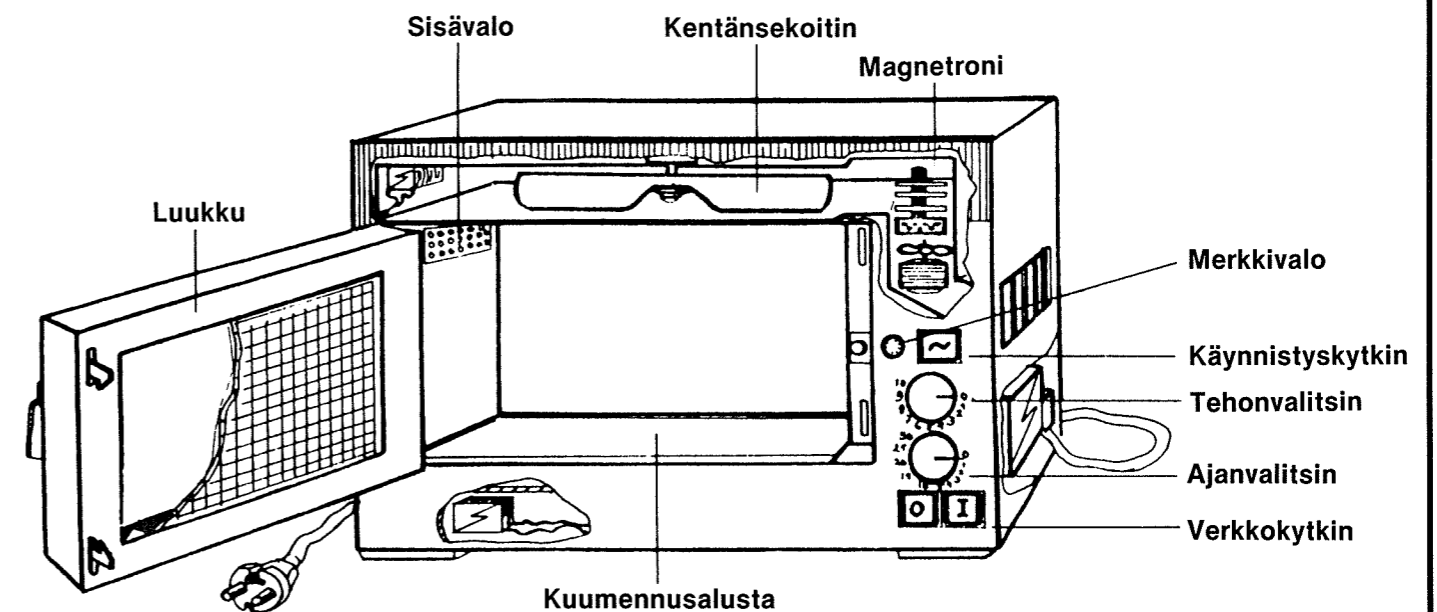
Kaikki uunit tarkastetaan Sähkötarkastuskeskuksen ennakkotarkastuksessa, joka on pakollinen. Myös säteilyturvallisuus tutkitaan.

Hinta

Pienet uunit ovat halvimpia. Niissä on myös yksinkertainen ohjelma. Uunien hinnat vaihtelevat 1000—5500 mk.

Omaa tarvetta kannattaa miettiä ennen ostopäätöstä.

Lähde: Kuluttajatietoa 4/87

IRLANTI — VIHREÄ SAARI

Irlantilaiset tanssivat tulisesti. Heidän temperamenttinsa (vilkkautensa) tunnetaan kautta maailman. Myös Irlannin nummet ja vanhat muistomerkit ovat kuuluisia.

Luonto

»Vihreä saari» on Irlannin lempinimi. Vihreyttä ja vehreyttä on kaikkialla. Sateitakin on paljon. Ne ovat usein iltapäiväkuuroja: kymmenen minuuttia sadetta ja kymmenen minuuttia auringon paistetta. Nummet ovat laajoja (suuria). Ne ovat kuin peltoja. Mutta niissä kasvaa kanerva, sammal ja jäkälä.

Metsiä on vähän. Ne on satojen vuosien aikana hakattu pois.

Uskonto

Vuonna 431 piispa Palladius tuli maahan ja käännnytti asukkaat kristinuskoon.

Kristitty Irlanti on vaikuttanut Euroopan kulttuuriin. Munkit kulkivat eri maissa ja levittivät ajatuksiaan. He uskoivat, että taide ja tiede miellyttävät Jumalaa. Siksi Irlannin taide muovasi varsinkin Saksan ja Ranskan kulttuuria.

Irlantilaiset ovat hyvin uskonnollisia. Suurin osa asukkaista on katolilaisia. Irlanti on Euroopan katolisin maa. Ihmiset noudattavat tarkasti vanhoja tapoja, perinteitä. Uskonto määrää myös naisen aseman (tehtävät).

Vanhoja koristepeirustuksia: ihmis-aiheita ja eläin-aiheita.

Historia

Metsästäjät ja kalastajat tulivat saarelle jo 8000 vuotta sitten. Maanviljelys on 5000 vuotta vanhaa. Muinaisia (vanhoja) linnoja, luostareita ja hautapaikkoja on yhä jäljellä.

Irlantilainen avioero

Avioeroa ei saa. Sen takia mies vain lähtee maasta pois. — Ja sosiaalilainsäädäntö tuntee sanonnan »hylättyjen vaimojen avustus».

Kaduilla on paljon kerjäläisiä. Tavallisesti he ovat naisia ja lapsia. Sosiaaliturva on huono. Vapaaehtoistyötä tehdään paljon. Siitä huolehtivat naiset.

Dublinissa ei vaatteita ja muuta vanhaa tavaraa viedä kaatopaikalle. Ne jätetään kadun viereen aidalle. Siitä voivat köyhät noutaa ne omaan käyttöönsä.

Vanha metallikoukku.

Kalamiehen unelma

Irlannin joet ovat täynnä lohia ja meritaimenia. Kalastuskausi alkaa jo helmikuun alussa ja kestää syyskuun loppuun. Paras aika on maalis—huhtikuussa. Silloin joet tulvivat ja niihin nousee iso lohi. Se painaa noin 6—7 kiloa. Joskus siimaan tarttuu 10—12 kiloinenkin kala.

Matokalastus on tavallista. Lähes kaikki harrastavat sitä. Yleisin kalastusmuoto on sala-kalastus. Se on kansallis-urheilua.

Kuuluisia kirjailijoita

Vanhat sankarilaulut elävät yhä. Ne kertovat rohkeista sotilaista ja kuninkaista.

Myöhemmin on Irlannista tullut monta kuuluisaa kirjailijaa. Heitä ovat mm: Oscar Wilde, James Joyce ja Samuel Beckett.

Kuvassa pappi kerää laulujen sanoja.

KULTTUURI-PALSTA

SUOMEN TAIDE

Ville Vallgren

Kirjoittaja Heli Reinikainen

Taiteilija Ville Vallgren oli kuvanveistäjä. Hän eli vuosina 1855—1940. Ihmiset pitivät hänen koriste- ja käyttöesineistään. Ne olivat pieniä taideteoksia. Taiteilija veisti myös suuria patsaita. Yksi niistä on nimeltään Havis Amanda. Se seisoo Helsingin kauppatorilla.

Pienoisteokset

Pienten töiden esikuvana oli Kreikan taide. Vallgren otti mallia kreikkalaisilta. Hän teki esineet poltetusta savesta. Myöhemmin taiteilija löysi kellertävän hiekkakiven. Esineiden värit ovat voimakkaat: vahva sininen, vihreä, musta, oranssi ja kulta.

Kukkaistytöt ovat Ville Vallgrenin oma »erikoisuus». Ne koristavat maljakoita, lampuja ja takan reunuksia. Sirot (hoikat) neidot ovat alastomia tai ohuesti puettuja. Ne ovat kuin keijukaisia. Ne käpertyvät suruunsa tai nojaavat toisiinsa kuin kukkien varret. Usein heillä on kukkia hiuksissaan.

»Tutkin surua kuihtuvissa kukissa», sanoi taiteilija. Suru ja lohdutus olivat hänen tärkeimmät aiheensa 1890-luvulla. Mutta Vallgren kuvasi myös tanssia ja elämäniloa.

Havis Amanda

Havis Amanda on voimakas ja elämän-myönteinen naispatsas. Sen lempinimi on »Manta». Vallgren teki sen Helsingin kaupungin tunnuksiksi. Myöhemmin ylioppilaat ottivat veistoksen »omakseen». Manta on heidän kevätjuhlaansa sankaritar.

Ylioppilaat juhlivat kevättä vappuna. He tekevät sen hiukan samoin kuin kreikkalaiset kauan sitten. Kreikkalaiset palvoivat rakkauden jumalatartha huhtikuussa. He pesivät, pukivat ja kukittivat hänen patsaansa. Myös Havis Amanda pestään ja sen päähän pistetään valkoinen ylioppilaslakki.

Lähde: Suomen taide: kultakausi, WSOY, Porvoo 1984

Kulttuuripalstan kuvan on maalannut kuurosokea Rauli Jalo

LUKIJAN KYNÄSTÄ

Muistelmia isästä

Kirjoittanut Risto Ruusunen

Varhaisimmat muistoni ovat ajalta, kun asuimme Nupuntien varressa. Olin isän mukana työväen talolla. Seurasin viisivuotiaan innolla miesten voimistelua.

Työväentalolla vietettiin myös kuusijuhlaa.

Muistan, kuinka isä käveli käsillään saliin.

Hän tuli miesjoukon mukana voimistelemaan. Viimeisenä saapui Mäkelän Asseri. Risainen villapaita vain viisti (hipoi) lattiaa. Asseri oli myös 5—6 vuotias.

Isä oli työssä Äetsän voimalaitoksella. Hän oli lämmittäjä. Hän teki 12 tunnin työpäiviä.

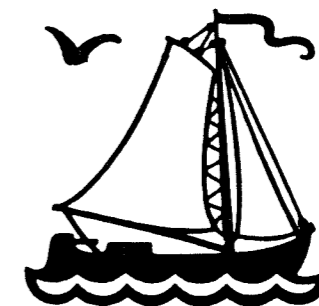
Vein isälle monet kerrat evästä tai keittoa. Oli jännittävää, kun sai heitellä halkoja peltiseen ränniin. Ränni johti alakertaan ja piti melkoista meteliä.

Toinen jännä paikka oli kalahautomo. Se sijaitsi pannuhuoneen vieressä. Seurasin nappisilmien kellumista ja kalanpoikasten vilinää. Siellä haudottiin myös chinook- eli kuningaslohen mätiä poikasiksi. Amerikan suomalaiset olivat lahjoittaneet mädin. Lohenpoikasia yritettiin istuttaa Kokemäen jokeen. Mutta se epäonnistui.

Kuru-laiva upposi

Isä oli rakentanut kidekoneen. Sillä hän kuunteli uutisia ja radio-ohjelmia. Minua oli varoitettu koskemasta laitteeseen. Eräänä päivänä kuitenkin kuuntelin sitä — ja kuulin Kuru-laivan uppoamisesta myrskyssä Tampereella. Onnettomuudessa hukkuivat toista sataa ihmistä.

Kun isä tuli kotiin, en malttanut olla kertomatta hänelle tietojani. Isä ei uskonut. Hän väitti, että en osannut käyttää radiota. Kun myöhäis uutiset luettiin, isä myönsi että puhuin totta. Sama myrsky oli kaatanut pitkältä matkalta voimalaitoksen lauta-aitaa ja katkaissut Keikyän kirkon tornista ristin.

jatkuu seuraavalla sivulla

Kesäiset kalareissut

Aika kului. Tuli muutto Pehulaan. Isä oli nyt koneenhoitaja ja pääsimme asumaan voimalaitoksen taloon.

Isän ja naapurin poikien kanssa olimme kovia kalastamaan. Monena kesäamuna lähdimme kukonlaulun aikaan Kiikan koskille tai Vuolteelle ja vesiniityille päin.

Niin elämä jatkui kesäisten ja talvisten onkireissujen myötä. Koulu päättyi. Alkoi työnteon aika.

Kieltolakiaika

Tulepa mieleen kieltolakiaikakin. Kävelin maantiellä. Huittisista päin ajoi henkilöauto hiljaista vauhtia. Sen lamput paloivat.

Kerroin isälle autosta. Isä kävi puhumassa poliisille. Autossa oli ollut pirtulasti.

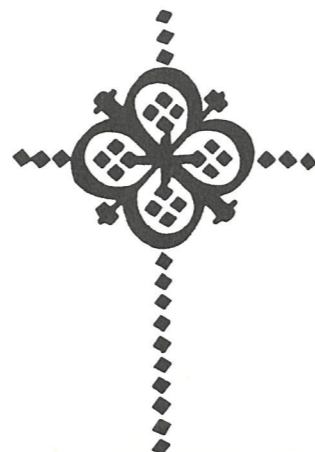
Elämä erotti meidät

Talvisota mullisti (muutti) monen ihmisen elämän ja toi vaikeuksia. Perheenjäsenten tiet erosivat. Äiti ja isä ottivat avioeron. Me sisarukset muutimme äidin kanssa mummon luo. Kului toistakymmentä vuotta vain satunnaisten tapaamisten merkeissä.

Jäin eläkkeelle ja menin naimisiin Raijan kanssa. Kun isäkin jäi eläkkeelle tapasimme useammin.

Isä suhtautui vapaasti ja luontevasti Raijaan. Mieleepäni on jäänyt se kaunis kesäpäivä, kun kävimme tätiä ja isää katsomassa. Istuskelimme kaikki neljä ulkona puutarhassa. Isä kuvaili Raijalle kukkien värejä ja kaikkea luonnossa näkyvää.

Viime kesänä isä ei enää jaksanut lähteä kävelyille, eikä paljon puhuakaan. Meillä oli tarkoitus käydä katsomassa isää ja tätiä syksyllä. Mutta jouduin sairaalaan. Pääsin sieltä pois samana päivänä, jolloin isä nukkui pois.

KUUROSOKEIDEN PALVELUTALO

PILKKIRETKIUUTISIA

Kirjoittanut Alpo Ravelin

PALVELUTALOSTA TEHTIIN PILKKIRETKI KYRÖSJÄRVELLE IKAALISIIN.

MEITÄ OLI TOISTAKYMMENTÄ. MENIMME MAUNO KUNGAKSEN MÖKILLE. KUN OLIMME PERILLÄ, MENIMME HETI JÄÄLLE PILKKIMÄÄN. KAIKKI KOKEILIVAT ONNEAAN. MUTTA TURHAAN.

KELLO 11.00 MENIMME MÖKKIIN SISÄLLE. SIELLÄ JOIMME KAHVIA JA SÖIMME MAKKARAVOILEIPIÄ JA JOIMME KUUMAA MEHUA. LISÄKSI PAISTOIMME MAKKARAA.

KUN OLI SYÖTY JA VÄHÄN LEVÄTTY, NIIN TAAS JÄÄLLE PILKKIMÄÄN. KAIKKI PILKKIVÄT JA PILKKIVÄT.

VAIN MATTI RISTINEN SAI PIENEN MATEEN, ELI SEMMOISEN RÄKÄKIISKEN. OLIPA KUMMAN NÄKÖINEN. EIPÄ TULLUT KALAA MITÄÄN, KOSKA JÄRVI OLI TYHJÄ. JOHTUU SIITÄ, ETTÄ MAUNO JA EERO OLIVAT EDELLISENÄ LAUANTAINA KÄYNEET PILKILLÄ JA SAANEET SÄRKIÄ JA AHVENIA TOISTAKYMMENTÄ KILOA.

MENEE TAAS MONTA PÄIVÄÄ ENNENKUIN KALAT TULEVAT SAMALLE PAIKALLE.

HERRA PII POO

Herra Pii Poo
oli taikuri.
Hän huusi: hii hoo!
ja maata polkaisi
ja taikoi:
rusinoita
mansikoita
omenoita
perunoita
porkkanoita
prinsessoita
makkaroita,

siis
herra Pii Poo
oli noita.

Kerran
herra Pii Poo
kulki Espalla.
Hän huusi: hii hoo!
ja maata polkaisi
ja sitten vespalla
hän ajeli.

Se oli herra Pii Poon
suuri erehdys.

Näes, noidan mahti
ei pysty koneisiin
ei moottoriin
ei mutteriin
ei polkimiin
ei vaihteisiin
ei kytkimiin
kerta kaikkiaan:
koneella on koneen tahti.

No niin,
herra Pii Poo
ajoi asemalle.
Hän huusi: hii hoo!
ja vespaa polkaisi
ja jäi junan alle.

Kuolen,
huusi Pii Poo,
liian aikaisin!
Hän huusi: hii hoo!
ja kuoli myöhemmin.

Kirsi Kunnas:
Tiitiäisen Satupuu,
WSOY, Porvoo 1968

Susu

KEVÄÄLLÄ.

Aurinko paistaa lämpimästi.
Lumi sulaa vedeksi.
Vesi juoksee ojiin ja puroihin.
Kylmä talvi loppuu.
On tullut kevät.
Nyt on kevät.

Kaikki kukat heräävät.
Ne ovat koko talven nukkuneet
lumen alla.

Ensin herää sinivuokko
ja keltainen leskenlehti.
Sitten tulee valkovuokko
ja voikukka;
sitten kielo, leinikki
ja kaikki muut.

kielo, leskenlehti, . . . sinivuokko,leinikki, valkovuokko